

TABELA A WSKAZANIA TERAPEUTYCZNE DLA ARTEMISIA VULGARIS (ANTYK – XVI w.)

NA ŻÓŁTO: TERMINY MEDYCyny HOLISTYCZNEJ I TCM*
NOMENKLATURA MEDYCyny NIEHOLISTYCZNEJ (głównie EBM**)

AUTOR TYTUŁ DATA WYDANIA / DATA DRUKU	NAZWA ROŚLINY	WŁASNOŚCI PODSTAWOWE (2 z 4)		GŁOWA PSYCHIKA	KŁATKA PIERSIOWA SERCE	ŻOŁĄDEK	ŚLEDZIONA	WĄTROBA	JELITA	NERKI PĘCHERZ MOCZOWY	DOLEGLIWOŚCI KOBIECE	ZASTOSOWANIA ZEWNĘTRZNE	INNE	
		SUCHA (STOPIEŃ)	CIEPŁA (STOPIEŃ)	SHEN	OGIEŃ GÓRNY OGRZEWACZ	ŚRODKOWY OGRZEWACZ	DOLNY OGRZEWACZ			WODA	meridian nieparzysty (penetrujący) CHONG MAI (akupunkturowy)			
ANTYK <i>Corpus Hippocraticum</i> (V–IV w. p.n.e.)	ARTEMISIA (3 gatunki)	A vulgaris?, A.absinthium?, A. abrotanum? Nazwa Artemisia w nawiązaniu do <i>Artemis Eileithyia</i> – greckiej bogini kobiet i uzdrowień. Dzieło składa się z ponad 60 tekstów medycznych z różnych szkół, zebranych przez różnych autorów w III w. p.n.e. w <i>Corpus Hippocraticum</i> , spisanych w Aleksandrii.												
Pedanius Dioskurides <i>De materia medica</i> (ok. 60 r.)	ARTEMISIA (długa lista nazw różnych ludów tamtej epoki) możliwa: – <i>A. campestris</i> – <i>A. arborescens</i>	SUCHA (stopień nie podany) rozrzedz./rozcieńcz. (własności wtórne) m.in. – moczopędne – przeczyszczające – stymulujące menstruację (emmenagogum)								Infekcje dróg moczowych Kamica mocz. <i>zimna materia</i>	– Stymulacja krwawienia miesięcznego (emmenagogum) – Działanie oczyszczające w połogu – Działanie poronne Stany zapalne macicy	Nasiadówki Okłady łonowe	Globulki (z mirrą) (na dolegliwości kobiece)	
Pliniusz Starszy (23–79 r.) <i>Naturalis historia</i>	– ARTEMISIA – Parthenis – Botrys – Ambrosia			„ <i>botrys. Swój użytek pokaże tam, gdzie coś rozpraszać trzeba</i> ”							Kamienie w pęch. mocz. Parcie na mocz (stranguria)	Emmenagogum Wzmacnianie oczyszczających krwawień pęłogowych Działanie poronne Z figą, mirrą, olejkim irysowym	Okłady podudzi Tuberkulidy, (guzy) skóry, okłady na podbrzusze (z mąką jęczmienną)	Zmęczenie podróůnych, Do picia w słodkim winie + + figa + mirra Wywar (dekokt), „ <i>Elelisphakos</i> ” – „cudowna roślina” – szalwia Korzeń – silne działanie poronne
Galen z Pergamonu (130–200 r.) <i>De simplicium medicamentorum temperamentis ac facultatibus</i>	ARTEMISIA dwa gatunki	Koniec I stopnia, ewentualnie początek II stopnia	Koniec II stopnia							Kamienie nerkowe Infekcje dróg moczowych	Choroby kobiecych dróg rodnych		Systematyczna patologia humoralna jako galenowa wersja medycyny, Farmacja galenowa	
Pseudo-Apuleius (123–170) <i>De herbarum virtutibus</i> (Herbarius) (IV w.)	ARTEMISIA długa lista synonimów z rejonu M. Śródziemnego przypisana grupom etnicznym tego rejonu					„ <i>Dolorem intestinorum sedat</i> ” Łagodzi bóle wnątrznosci						Okłady na podudzia przeciw bólom (maść)	TONIKUM (ZEWNĘTRZNIE!) Właściwości magiczne: „ <i>przegania demony</i> ” / „ <i>ode złego</i> ”	
Izydor z Sewilli (560–636 r.) <i>Etymologiae (sive origines) libri XX</i> (623 r.?)	ARTEMISIA												To źródło opisane jest w „ <i>Gart der Gesundheit</i> ”, 1485 r. U Izydora brak wskazań medycznych, tylko etymologia wymieniona w XVII księdze <i>De Rebus Rusticis</i>	
ŚREDNIOWIECZE MEDYCyna KLASZTORNA <i>Lorscher Arzneibuch</i> (790–795 r.)	– Beifuß – Wermuth		Ewentualnie ogrzewająca przy „zimnym” zatruciu (alkaloidy sporyszu)			OKŁADY NA PĘPEK z „ <i>maści stosowanej gdy napitek przeczyszczający niewygodności powoduje</i> ”			Parcie na mocz Kamica moczowa		– maść – owrządzenia podudzi (siarka) – podagra – ergotyzm (niedokrwienie) – bóle miejscowe – maść z piołunem – bóle bioder, – leczenie ran – pasożyty na głowie	Redukcja kosztów leków wino, ptasie guano + owczy nawóz Gorączka trzydniowa (MA-LARIA) Ukąszenie skorpiona Moszcz olejowy na okłady całego ciała, skoki ciśnienia – 3 dni doustnie		
Walahfrid Strabo (808–849 r.) <i>Liber de cultura hortorum (Hortulus)</i> poemat dydaktyczny	– Wermut (<i>A. absinthium</i>) – Eberraute (<i>A. abrotanum</i>) HERBARUM MATER												Nie posiada własnego rozdziału. Opisana w rozdziale: „Wermut”. Księga opisuje prawdziwy ogród (istniejący do dzisiaj).	
Odo Magdunensis <i>Macer floridus</i> (1070) <i>De viribus herbarum</i> poemat dydaktyczny	ARTEMISIA				„ <i>Serce i pierś uleczą</i> ”	„ <i>Wzmacnia żółądek</i> ”		Ikteritia		Działanie diuretyczne Kamienie w nerkach i pęcherzu	Emmenagogum Działanie poronne „ <i>Guzy macicy</i> ” (mięśniakowatość macicy? / Uterus myomatosus?)	Maść ze smalcem „ <i>na guzy nakładać</i> ”	(razem z:) pieprzem, imbirem, cynamonem właściwości magiczne analgetyk w przypadku nietolerancji opium, ugryzienia zwierząt łodyga / korzeń – jako amulet	
Matthaeus Platearius <i>De simplicibus medicinis Circa instans</i> (ok. 1150 r.)	ARTEMISIA	III stopień	III stopień	Hemi-cranium „ <i>Ból na pół głowy i na ból czołowy</i> ” (z <i>Opium</i>)		„ <i>Ciało niewiasty</i> ” „ <i>na żółdku chuda (to jest sucha)</i> ” „ <i>niewiasta „tłusto nabrzmiała (to jest wilgotna)</i> ” przy Wilgotności i Zimnie			Biegunki i bolesne kurcze jelit z Zimna		„ <i>Niepłodność z nadmiaru Wilgotności</i> ” Emmenagogum	Proszek na hemoroidy (po ich uprzednim nacieciu), kąpiele, okłady, nasiadówki w dymie	Szkół z Salerno Syrop + wino, Czopki Nasiadówki w dymie Z goździkiem, z rdemstem, z galką muskatolową CAVE: Suchość!	
Hildegarda z Bingen (1098–1179 r.) <i>Physica</i> (1150–1160 r.) <i>Liber simplicis medicinae</i> (tytuł do XVI w.)	– Biboz		BARDZO CIEPŁA			„ <i>chory żółądek ogrzewa</i> ” „ <i>leczy chore wnątrznosci</i> ” „ <i>BÓŁE OD JEDZENIA</i> ”							szkół z Salerno Nazwy roślin (ziół) i chorób po niemiecku Synody: 1130 r. (Clermont) i 1163 r. (Tours)	
OKRES ENCYKLOPEDYSTÓW Bartholomeus Anglicus <i>De proprietatibus rerum</i> (1250 r.)	ARTEMISIA	SICCA (sucha)	CALIDA (ciepła)	Bóle głowy jako odwar z winem						Dolegliwości od kamieni dróg moczowych	Niepłodność z Zimna Emmenagogum	Okłady na nogi (podudzia)	Radix + Folium (rozróżnienie) Właściwości magiczne Zmęczenie podróůnych odwar z winiem	
Albertus Magnus (1193–1280 r.) <i>De vegetabilibus</i>	ARTEMISIA	SICCA (sucha)	CALIDA (ciepła)								Niepłodność (<i>sterilitas</i>) z powodu Wilgotności	Okłady na nogi (podudzia)	Zmęczenie podróůnych	
Rufinus z Genuy (opat Tyrusu) <i>Liber de virtutibus herbarum et de compositionibus earum</i> (ok. 1288 r.)	ARTEMISIA Matricaria									Działanie moczopędne (diureticus)	dolegliwości menstruacyjne i pęłogowe (post partum)		Oslabienie i zmęczenie Powołania na innych autorów	
Konrad z Megenberg (1309–1374 r.) <i>Buch der Natur</i> (skrót)	ARTEMISIA – Beifuß (pełpoz)	SUCHA	GORĄCA								„ <i>Niepłodność z nadmiaru Wilgotności</i> ”	Okłady na nogi (podudzia)	Zmęczenie podróůnych, krytyka czarnej magii, Encyklopedia WYDANA DRUKIEM	
RENEsANS PIERWSZE WYDRUKOWANE ZIELNIKI Johann Wonnecke von Kaub (1430–1503/04 r.) <i>Gart der Gesundheit</i> (1485 r.)	ARTHEMISIA mater herbarum – <i>Matricaria minor</i> wiele nazw greckich	III stopień	III stopień			„ <i>Na zimny żółądek</i> ” „ <i>Zatkanie śledziony i wątroby</i> ” Żółtaczk				„ <i>cierpienia od kamieni</i> ” Działanie moczopędne Hemoroidy „ <i>przeciw exitura ani [z Taxus barbatus]</i> ” (<i>Verbascum thapsus</i> L.)	Menstruacja Indukcja porodu Działanie poronne „ <i>Guz w macicy</i> ” Bezpłodność		„ <i>Dwa rodzaje: biała i czerwona na łodydze</i> ”, działanie magiczne, ugryzienia zwierząt, przeczyszczająco ILUSTRACJE opisana w „Cap I”	
Adam Lonitzer (1528–1586 r.) <i>Naturalis historia</i> (1551 r.) Wydanie niemieckojęzyczne (1557 r.)	ARTEMISIA – Beyfuß = „bei-Fuß” (przy-stopie) – Bucken – Sonnenwendgürtel – Großer Rainfarn	III stopień	III stopień		Łagodzi kaszel Oczyszcza płuca	„ <i>Ogrzewa zimny żółądek</i> ” „ <i>Otwiera zastanie członków wewnętrznych co się z zimney materyi bierze</i> ” „ <i>Śledziona opuchła i nabrzmiała</i> ”		Wypadanie odbytu Hemoroidy	Kamica moczowa Dział. moczop. „ <i>oczyszcza nerki i pęcherz</i> ”	Emmenagogum Indukcja porodu Dział. poronne „ <i>Dolegl. niewiast</i> ” „ <i>otwiera członki rodne z zimney materyi zawarte</i> ”	Guzy i owrządzenia skóry Zmęczenie nóg	Ziębnięte niewiasty „ <i>Z figami, mirrą i muszkatem (rozgrzewa)</i> ” Destylaty / wskazówki co do czasu trwania terapii (7 dni / 40 dni)		
OJCOWIE BOTANIKI I) Otto Brunfels (1488–1534 r.) <i>Herbarum vivae eicones</i> (1530 r.) <i>Contrafeyt Kräuterbuch</i>	ARTEMISIA – Partenis – Beyfuss – Buck – Sonnenwendel – S. Johanniskraut	(łac. COMPLEXION)		Działanie nasenne	Kaszel	Ogrzewa zimny żółądek		Wypadanie odbytu	Zimno podbrzusza		Gorące kąpiele	„ <i>Bylica jest biała i czerwona, obie równe sobie</i> ” Czopki dorektalne i dopochwowe Porost brody Zatrucia		
		I stopień	II stopień							oczyszcza + ogrzewa macicę Niepłodność z Zimna Indukcja porodu				
„ <i>Przez niewiasty czczona jako matka wszystkich zieleń</i> ”														
II) Hieronimus Bock (Tragus) (1498–1554 r.) <i>New Kreütter Buch</i> (1539 r.)	ARTEMISIA – Beifuß – Bucken i wiele innych (ponad 20 nazw)		ROZGRZEWA		Kaszel Oczyszcza płuca (odwar)	Bóle żółądk (zewnątr.) z olejem migdałowym			„ <i>Bóle jelit</i> ” Wypadanie odbytu (z kałafonią)	Kamica moczowa Stranguria „ <i>czyści nerki i pęcherz</i> ”	Emmenagogum Działanie poronne „ <i>Rozgrzewa wewnętrzne członki rozrodcze niewiast</i> ”	Kąpiele w parze Kąpiele napotne Czopki Plastry	Cały tekst w jęz. niemieckim Przyprawa do gęsi 2 gat.: czerwona + biała Niedowład kończyn ZEWN.!	
III) Leonhart Fuchs (1501–1556 r.) <i>De historia stirpium</i> (1542 r.) wersja niemiecka: <i>New Kreütterbuch</i> (1543 r.)	ARTEMISIA – St. Johannis Gürtel i wiele innych – Wrotycz pospolity / maruna – Indiańska goździczka	I stopień	II stopień							Kamica moczowa Zaburzenia w oddawaniu moczu	Działanie poronne Emmenagogum „ <i>wilgotność niewiast wyprowadza</i> ”, „ <i>zamkniętą macicę otwiera</i> ”	Kąpiele gorące w parze Kąpiele napotne Czopki dopochwowe	Zmęczenie podróůnych Ugryzienie zwierząt („z mirrą zmieszana”) usuwa wilgotność i zastoje XUE	